

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ

ORGAN OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANȚU

ABONAMENTE:
Pentru 1 An . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Pentru „Dumineca Ortodoxiei” din acest an

Hotărîrea Sfântului Sinod luată în ședința de la 23 Februarie 1938.

Sfântul Sinod dispune ca, în ziua de 13 Martie a. c., când se prăznuiește Dumineca Ortodoxiei, în toate bisericile din țară să se officieze, cu mare solemnitate, Sfânta Liturghie la care vor lua parte poporul, fruntașii și autoritățile locale.

La ectenia cea mare, înainte de Evanghelie, preoții vor adăuga cererile pentru pace și desrădăcinarea urii, după formularul alăturat.

După citirea Sfintei Evanghelii, preoții vor citi credincioșilor pastorală I. P. S. Patriarh, pentru îndemn la liniște, pace, bună frățietate și supunere față de legi și autorități. Va urma îndată ectenia întreită, la care se vor adăuga cererile de deslegare și de îndurare; iar după vozglas, îngenunchind tot poporul, preotul va ceti din fața altarului rugăciunea pentru deslegarea credincioșilor de jurămintele făcute în afară de cele rânduite de legile țării.

PASTORALA

Înalt Prea Sfințitului Patriarh al României.

No. 404/938

MIRON,

Din mila lui Dumnezeu și voința clerului și a poporului, Arhiepiscop al eparhiei Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Patriarh al României, locțiitor al scaunului din Cesareia Capadociei, Președintele Sfântului Sinod al Bisericii autocefale Ortodoxe Române, Președintele Consiliului de Miniștri.

Tuturor credincioșilor Bisericii ortodoxe române din întreaga patriarhie:

Har și pace de la milostivul Dumnezeu, iară de la Noi doriri de bine și de sănătate.

Noul Guvern, numit de M. S. Regele Carol al II-lea, sub președinția Noastră, în „Manifestul” său către țară de la 11 Februarie 1938, cere — între altele — tuturor cetățenilor: „*Curmarea luptelor de desbinare, și a tuturor acțiunilor de ură și de afățare între frați, lupte care slăbesc forțele naționale, în loc să le închiege și să le întărească, pentru a birui greutățile vremurilor și a împrejurărilor, adeseori foarte critice. Mai cere unire și patriotică armonie în jurul intereselor țării și ale neamului.*” Iar la alt loc sfătuește și îndeamnă pe toți la „*desarmarea tuturor patimilor și încetarea tuturor luptelor lăuntrice... Pace și Unire în*

toate sufletele românești de pe tot întinsul țării.”

Orice bun creștin simte din întâia clipă, că staturile de mai sus sunt povețe evanghelice, a căror propoveduire printre oameni este cea mai înaltă misiune și datorie a Bisericii creștine și chiar a celorlalte culte. Deci nu ne îndoim, că mai ales Biserica ortodoxă română, — care este Biserica dominantă a Statului român și care totdeauna — nu numai s'a identificat cu interesele vitale ale neamului și ale țării —, ci a conlucrat de la începuturile poporului român și până azi la consolidarea temeliiilor lor, — abia așteaptă să-și intensifice, adecă să-și mărească munca de toate zilele, ca virtuțile creștinești de mai

sus să le sădească și cultive prin clerul ei în sufletul tuturor credincioșilor, ca să aibă și de astădată belșug mare din roadele liniștei și ale ordinei, ce trebuie să existe pe toate plaiurile patriei, astăzi atât de învrăjbită și chiar îndășmănită de frământările dintre alegătorii împărțiți în peste 20 partide politice. Și e dureros, că mai ales noi — Românii — ne înfățișăm înaintea țării și a lumii — care privește spre noi — certați, împerechiați, învrăjbiți; ba adeseori dușmăniile au degenerat în bătăi, chiar omoruri regretabile, pe când cetățenii neromâni sunt închiegați, uniți, solidari în jurul intereselor lor obștești. Asta este de-a dreptul o „rușine națională”, care are drept păgubitoare urmare: scăderea autorității însăși a națiunii române, creatoarea Statului român.

Așa ceva nu se mai putea admite. Deaceia la bătrânețele mele m'am simțit dator a urma chemării M. S. Regelui: de-a primi locul de răspundere al Președinției Consiliului de Miniștri; și mă simt fericit de a oferi munca mea și experiențele mele la așezarea țării pe temelii noi, de liniște, de ordine, de disciplină socială și de autoritate legală; iar — alături de mine — trebuie să stele toți Preasfințiții Ierarhi ai Sfântului Sinod, întreaga Biserică și toate organele bisericești de jos până sus, conlucrând — ca totdeauna în trecutul țării — la salvarea ei în clipe grele, cari trebuiesc ușurate și înlăturate, asigurând tuturor cetățenilor puțința unei munci liniștite, productive și rodnice.

Deacea, ca toată suflarea românească și cetățenească să vadă, că o eră nouă de frăție, de iubire evanghelică, de pace, de unire și de armonică conviețuire și conlucrare, că o eră nouă de românească și cetățenească viață de obște începe, în toată țara. Și ca această temeinică învoire să o simtă toți fiii neamului și ai țării, — am aflat de bine — în deplină înțelegere cu Sfântul nostru Sinod al Sfintei Biserici din Patriarhia română, a dispune, ca în toate bisericile noastre din cuprinsul Patriarhiei să se officieze în Dumineca Ortodoxiei (13 Martie 1938), o Sfântă Liturghie sărbătorească, la care să fie din bună vreme chemați toți credincioșii, împreună cu toți fruntașii și reprezentanții autorităților oficiale din localitate.

La această Sfânta Liturghie să se citească rugăciuni creștinești de iertare a supărărilor, ce în trecut le-am cășunat unii la alții, de înfrățire, de pace, de unire sub un singur steag, acela al maicii noastre a tuturor, care este scumpa Românie zidită pe jertfele celor mai buni moși, strămoși și fii ai neamului. Aceștia și-au jertfit viața pentru noi cei de azi, nu ca să ne cer-

tăm și să ne divizăm în tabere de protivnici și dușmani, ci ca să muncim frățește întru a face din țara noastră o Românie fericită, bogată, tare înlăuntru și cinstită în afară, cum să nu fie alta în aceste părți.

Iară la urmă — înghenunchind toți — să adauge rugăciunea pentru deslegarea generală a tuturor, de *jurămintele*, ce le-au făcut în afară de jurământul față de Regele țării, de Patria română și de alte jurăminte legiuite pentru cinstea și conștiințiozitatea în slujbele ce ocupă.

Români și Iubiți Creștini,

Acum a sosit din nou clipa solemnă, în care avem toți sfânta datorie: ca

Să dăm mână cu mână

Cei cu inima română...

Ca'ntră noi să nu mai fie,

De cât flori și armonie.

Și astfel pe pământul scumpei noastre Români — scăpată și smulsă din vârtejul frământărilor politice și a luptelor fără de folos și păgubitoare dintre frații din comune, din județe și din întreaga țară, — și cărmuită de energicul nostru Regele Carol II și condusă de guvernul său, descătușat din orice legături lăturale și călăuzit numai de propășirea țării, să se încingă de-a lungul și de-alături ei

O muncă sfântă, harnică

și de bunuri darnică,

o muncă frățească, productivă și rodnică pe toate terenurile de activitate publică. Astfel, de bună seamă, țara va propăși și se va întări, ceea ce va produce mulțumire în sufletele și casele tuturor, și va aduce belșug, care să nu fie risipit cu necinste, ca în durerosul trecut, în atâtea cazuri. Dar — ca să ajungem la această finită se cere, ca toți fiii țării, mai ales fruntașii ei — înșiși în gând și simțeminte, să-și deie, fiecarare la locul unde este și trăește, întreg ajutorul și toată conlucrarea disciplinată, isvorită din cel mai curat entuziasm pentru neam și patrie pentru întărirea, înălțarea și înflorirea ei.

Iară Mult Milostivul Dumnezeu, văzând că ne lăsăm călăuziți de sfințele Lui povețe și evanghelicele învățături, și că prin iubire și înțelegere între toți dovedim, că suntem ascultători fii ai Săi, va revărsa mila, ajutorul și binecuvântarea Sa asupra noastră, a familiilor noastre, a vetrelor și caselor noastre, asupra câmpurilor, atelierelor, a slujbelor și a muncii noastre de pretutindenea. Și atunci — după cuvântul Sf. Apostol Pavel (Filipeni,

IV. 7), „pacea lui Dumnezeu, care covârșește, va păzi inimile și cugetele voastre întru Hristos Iisus“, acum și pururea. AMIN!

*București, 13 Martie 1938,
în Sfânta Duminecă a Ortodoxiei.*

Al vostru al tuturor de binevoitor,

MIRON
patriarh

Spre o nouă programă analitică a învățământului religiei în școala primară

De Pr. Nicolae Crișmariu.

De un timp încoace, se circulă zvonul, că în Țara noastră se va introduce monopolul manualelor didactice; un lucru de necrezut. În fine, la noi, multe au fost de necrezut și totuși s'au împlinit.

Dar, înainte cu doi ani, asemenea faimă ne a venit și din partea Bisericii. Faptul acesta și poate fi explicabil, în timpul de acum, când slăpânește plaga materialismului și când în aceeași vreme, monopolul manualelor nu poate servi scopului ideal al învățământului, decât numai adunării de bani, spre cine știe cari scopuri streine de învățământ în felul acesta, ceice poartă conducerea învățământului, nu și dau seamă, că omoară orice inițialivă a unei activități nobile, merită să croiască o cale, ce asigură progresul învățământului, care, prin monopol, e condamnat să rămână staționar.

Că acesta e adevărul ne servește cu dovadă, p. ex. profesor Gh. Maior de la Sibiu. Dânsul, având libertatea propriei inițiative, pentru că încă nu am ajuns sub stăpânirea monopolului, în Nr. 12/1937 și 1-2/1938 ai Revistei Teologice, susține, că e necesară introducerea unei noi programe analitice a învățământului religios, în școala primară. Aceasta dovedește, că programa actuală nu-l satisface și face modificări, prin cari crede că s'ar servi ameliorarea învățământului religios, ceace nu putea face, când conducerea bisericească ar fi introdus monopolul.

Dintre modificările propuse de p. ex. Gh. Maior, de aslădată ne pot preocupa două, și anume: dânsul exclude, cu desăvârșire, poveștile din învățământul religiei de curs primar, și pretinde, ca acelea să rămână pentru orele de limba română și exercițiile intuitive; apoi mai susține, că persoane biblice ca d. ex. Iosif, nu se pot trata în o singură lecție, cum arată programa actuală, ci cel puțin în 11 unități metodice.

Asupra acestor două principale modificări, avem de observat următoarele:

1. *Excluderea poveștilor* cu desăvârșire nu se poate admite, pentru influența ce o exercită asupra educației morale și, deci, în cl. I. alternativ, cu alt material, prescris de actuala programă, înrăuresc deosebit asupra sentimentului moral.

Nu-și au locul, însă, poveștile în cl. II. și e păgubitor ca timpul cel scump să se pierză cu povești profane, când locul lor trebuie să-l ocupe povestirile biblice, dela cari, elevii se aleg cu un profit neasămănat mai mare religios-moral.

2. Cu privire la *istoria lui Iosif*, avem de observat, că tratarea lui în o singură unitate metodică înseamnă o pierdere ireparabilă pentru învățământ. Noi îl aprobăm pe p. ex. Maior, fiindcă istoria lui Iosif conține o mulțime de momente, de mare valoare educativă, cari produc impresii puternice, de o durabilitate, ce nu se șterge. De aceea istoria lui Iosif trebuie tratată în multe lecțiuni; pentru că: dacă o analizăm, în ea aflăm, pe lângă sumeția lui Iosif, dela început, invidia fraților, pentru care l'au vândut; aflăm amănunte despre suferințele din călătoria la Egipt, din casa lui Putifar și din închisoare, cari umplu de compătimire sufletul copiilor. Dar aflăm și momente de bucurie: când a tâlcuit visurile lui Faraon și l-a înălțat la domnie. Apoi frica fraților, când Iosif i-a tratat ca pe spioni, după care a urmat mila ce le-a arătat-o Iosif și iertarea împreună cu îmbrățișări și plâns de bucurie; iar în urmă chemarea să vină la Egipt cu tatăl lor și împărțirea darurilor de dus acasă. Acestea, întâi produc, în copii, desgust și compătimire, pentru purtarea fraților, și în fine, o nespusă bucurie și însuflețire, pentru iubirea și mila lui Iosif, față de frați și părinții săi.

Momente impresionante, ca acestea, găsim numai în istoria lui Isav și Iacob, când acesta, recunoscându-și greșala față de Isav, ca să-l ierte s'a închinat până la pământ, de mai multe ori, înaintea lui. Și a aflat iertare.

Cazuri de acestea, în zadar vom căuta în povești și istoria profană; de aceea ele constituiesc cel mai puternic element educativ.

Din acestea urmează, că istoria lui Iosif, în programă, trebuie să figureze cu mai multe lecțiuni: circa 4 — 5; (11, cum cere p. ex. Maior, e exagerare).

Iar despre scriitorii de manuale, cari îl tratează pe Iosif în o lecțiune putem afirma, cu reprezentanții școlii active că, în loc să deștepte, ei tocesc și înăbușe sentimentul religios moral.

Sunt mulți între catihetiștii noștri, cari nu vor să înțeleagă acest lucru. Odată întrebam pe un părinte protopop din altă dieceză: ce fel de manuale de religie folosesc? Și a răspuns cu autorul, care avea manuale neaprobate de Sf. Sinod și cu unica lecțiune despre Iosif, zicând că: fiind mai scurte și fără amănunte, sunt mai ușoare. Se poate să fie ușoare, la părere; însă fiind lipsite de imagini concrete — tocmai pentru că sunt scurte — copiii nu află în ele nici o frumusețe sau descriere interesantă; de aceea nici înfrântă nu au în sufletul lor.

Tot așa mi amintesc despre un învățător, din timpul când el preda și Religia, cum aprehenda: de ce trebuie să predeie elevilor despre persoane biblice, ca Iosif, Avraam ș. a. fiindcă aceia sunt Evrei.

Iată, așa vorbesc oamenii despre lucruri, pe cari le privesc la suprafață, fără să pătrundă în miezul lor!

Contrar acestora însă, marele scriitor și filozof rus, Leo Tolstoi (în scrierile sale pedagogice, tipărite la Iena, în traducere nemțească în 1907), iată ce lucruri minunate scrie despre copiii din școala sa; „*Istoriile T. V. le țineau în minte și le povesteau cu însuflețire și pasiune în școală și acasă... Căci nu există, cel puțin eu nu cunosc o altă scriere, care să descopere toate țesăturile gândirii omenești într'o formă atât de nimerită și poetică, ca Biblia*“. (Vezi Rev. Teol. din 1907, pg 387). Se înțelege, însă, că „poetică“ poate fi o scriere, numai când conține istoricul amănunțit, iar nu înfrânturi fără legătură și senz.

Iată, cum trebuie să înțelegem monopolul manualelor; că în cazul introducerii lui și cei mai pricepători sunt condamnați la tăcere și nu vor avea dreptul să critice programa sau manualul, care fixează istoria lui Iosif într'o lecțiune, în care caz, nu poate fi tratată decât: rece, scurt, indiferent, fără senz și fără imagini interesante.

Puterea și frumusețea Credinței ortodoxe

De Ieromonahul Ștefan Lucaciu.

Prima Duminică din postul mare a fost sortită de Dumnezeu, ca, an de an, Biserica Ortodoxă într'ânsa să-și revadă o biruință meritată. O biruință care a fost leșită din suferinți. Din suferinți cari s'au încununat întotdeauna cu laurii victoriei. A fost biruința Bisericii asupra lui antichrist. N'a fost o răzbunare, ci o arătare a Adevărului divin printre oameni.

Scara care servește omului de urcuș către acest Adevăr e iubirea. Iubirea transversează, ca un fir roșu, întreaga osatură a Ortodoxismului nostru creștin. Aceasta e puterea Ortodoxismului, numindu-se „Religia iubirii” și, în același timp, compătîmind pe cei ce înțeleg Creștinismului sub formă de rânduleli și legi.

Pentru Biserica Ortodoxă, adevărata iubire se manifestă în jertfă. Prin palmile și jertfa Sa de pe cruce, Iisus Christos Și-a arătat neșarmurita Lui iubire față de oameni și poruncă a lăsat, ca această iubire să se continue până la sfârșitul veacurilor: „Poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiți unii pe alții, precum Eu v'am iubit”.

Ortodoxismul e călăuzit, în expansiunea sa, de primatul iubirii, — formele și obligațiile sunt spirituale, — ideea domnă și nu forma: „Iar când a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul Său, Cel născut din femeie, Carele S'a făcut sub lege, ca pe cei de sub lege să i răscumpere, ca să luăm moștenirea fiască”.

Conduita credincioșilor în Biserica ortodoxă e legalizată de morală și amplificată în canoane, cari au fost legiferate în primele veacuri creștine. Toate manifestările credincioșilor sunt privite sub această formă. Însăși Biserica nu e concepută sub norme juridice și să fie călăuzită în exteriorizarea Sa de jurisprudență, ci este un organism spiritual, un organism imutabil și, în cazul acesta, nefiind supusă evoluției, e păstrătoarea „Tesaurului divin”, a vechei Tradiții bisericești, în care sunt expuse învățăturile lui Iisus Christos și ale Sfinților Săi Apostoli, mai detaliat ca și în Sfânta Scriptură: „Și sunt și alte multe lucruri, pe cari le-a făcut Iisus și cari dacă s'ar fi scris cu deamănuntul, socotesc că nici în lumea toată n'ar fi putut să încapă cărțile ce s'ar fi scris”; — apoi: „Stați, fraților și țineți predanțiile, pe cari le-ați auzit dela noi...” etc.

A vieții în Biserica Ortodoxă înseamnă a trăi în Dumnezeu, sau a vieții cu Dumnezeu pe pământ. Tot cultul Bisericii ortodoxe e o viețuire, o trăire în sensul cel mai intens al cuvântului. Nașterea, viața, palmile, moartea, învierea și înălțarea la Cer, ale Mântuitorului, nu sunt o amintire, ci o trăire cu adevărat.

Mentrea Bisericii ortodoxe este de a păstra nealterat Creștinismul, așa cum a fost în cele opt veacuri primare.

Biserica ortodoxă învață, că mântuirea se face numai prin Biserică, dar nu în sensul de a constrânge pe credincios prin diferite mijloace exterioare, independent de voința lui, sau printr'un libertinaj hazardat, — ci în sensul conlucrării credinciosului, prin voință liberă, cu harul divin, sub supravegherea directă a Bisericii.

Credincioșii Bisericii ortodoxe sunt înfrății prin iubirea în Hristos, iubire care e înălțarea la simțul de răspundere reciprocă pentru toți, sau cum spune Dostoievski: „fiecare față de toți, pentru toți și pentru toate este vinovat”.

În asemenea condiții spiritul Ortodoxiei e destinat să fie zidirea viitorului.

Lumea aleistă și fracmasonă, în fața Ortodoxismului creștin, va cădea; va cădea, deoarece capul Bisericii ortodoxe este numai Hristos iar omul în această Biserică, cu dela sine putere, nu și va putea aroga nici o prerogativă divină. Iată cum Ortodoxismul va rămânea în veci Religia iubirii, neconturbată de ambiții omenești.

Viitorul trebuie să fie domnal numai de iubire. Toate preocupările omenești se vor îndrepta către iubire, iar Religia iubirii este numai Ortodoxia.

Biserica lui Christos

De Pr. Cp. Dr. T. Potcaș
I.

Să examinăm capodopera ce Christos a instituit-o pe acest pământ; să intuim de aproape Biserica creștină ce El a întemeiat-o. Și dacă capodopera aceasta se va verifica divină, atunci Dumnezeu trebuie să fie și Autorul ei, precum El asta a demonstrat-o faptic. Cum s'a introdus creștinismul în această lume? Ce mijloace auxiliare a folosit Domnul Iisus pentru întemeierea Bisericii Sale? Și-a ales doisprezece bărbați, căror le-a poruncit, ca mergând, să învețe toate neamurile, să le boteze în numele Sfintei Treimi, să le învețe să păzească toate câte le-a poruncit El dâșilor; având ei putere să vindece boalele și să scoată afară pe demoni din cei îndrăciți. (Matei XXVIII. 19, 20; Marcu III. 14, 15). Cine sunt oare acești bărbați, cari cutează să învețe toate neamurile din lume și să le îndrepte pe calea adevărului dumnezeesc? Oare ce putere le stă la dispoziție pentru executarea unei opere atât de prodigioasă? Comoară și bogăție dâșii nu au, ca să cumpere bunăvoința și convertirea oamenilor. Suveranitate publică și autoritate politică nu au, ca să recruteze aderenți doctrinei propagată de dâșii; dar n'au nici erudiție laică și înțelepciune profană, pentruca pe oameni să-i farmece la mirare. Acești bărbați sunt niște indivizi săraci, ignoranți, naivi, în majoritate pescari din mica provincie disprețuită Galileia păgânilor. Ci, iată, această vor să meargă în propagandă, ca lumea s'o înduplece la absolut altă concepție de viață și s'o transforme într'o absolut altă viață. Ei vor să spună păgânilor că zeii pe cari l-au adorat dâșii peste mii de ani sunt aievea himere inexistente, fiindcă numai un singur Dumnezeu ființează, Care a creat cerul și pământul, a plăsmuit cele vizibile și cele invizibile. Așadar, vor să răstoarne și să distrugă complet idolii considerați până atunci sfinți, invioabili; pentrucă Dumnezeu este Spirit, deci Dumnezeirea nu este asemenea cu aurul, sau cu argintul, sau cu marmora cioplită de meșleșugul și de închipuirea anului. (Faptele Sf. Ap. XVII. 29). Vor să declare păgânilor că Dum-

nezeu a devenit Om, ca să răscumpere pe oameni ; că pe Dumnezeu-Omul L-a răstignit însuș poporul Său ca pe un criminal. Ci Dumnezeu-Omul răstignit a înviat și S'a înălțat la cer, unde șeade de adreapta Tatălui și domnește peste toate.

Ce nepricepută de cuminenția păgânilor fu doctrina aceasta ! Ce grav delict li-s'a părut să părăsească definitiv pe zeii lor antici, adorați peste milenii, pretenzivi de voluptate și deliciu sensual, apoi să venereze pe Cel răstignit ca pe un Dumnezeu adevărat ! În special filosofii laici aroganți, ce forțat și neplăcut au făcut mărturisirea ce-i umilea, că ei cu toții fuseră eronași și singuri pescarii Galileieni propagă adevărul revelat ! Când mai târziu sfinții apostoli au predicat că desfrânarea, ce între păgâni domina în general și aparținea cultului lor idolatru, înaintea Dumnezeului creștinilor este păcat odios ; ca dreptcredinciosul creștin să nu prefere bogăția, ci mai vârtos sărăcia ; să nu accepte modul de viață comod, inert, ci mai bine penitența, mizeria, abstenența, fiindcă omul are să-și caute fericirea nu pe acest pământ, ci în cer : toți păgânii, cari i-au ascultat, s'au convertit la creștinism, au intrat în sânul Bisericii lui Christos. Adevărat, la început, când apostolii le predicau ca să iubească mai presus de toate pe Dumnezeu și să fie gata pururea de a-și sacrifica încă și viața pentru adevărul dumnezeesc cel relevat de El ; ca să iubească pe semenii lor ca pe sine înșiși, fiind rezoluți de-a răspăli răul cu binele, încât să se arate prieteni încă și'n față cu inamicul : păgânilor nu le venea să creadă cumcă această doctrină atât de contrară frivolității, fuduliei și sensualității, va să găsească lesne aderenți ; ci crucea va să fie nebună păgânilor, iar iudeilor scandal ! Căci viața candidă și castă a creștinilor părea imposibilă, absurdă oamenilor berbanți, triviali.

Chiar de asta, precum știm, cazul nici nu se putea să se întâmple altminteri, decât că iudeii și păgânii s'au revoltat în contra sfinților apostoli și doctrina cea nouă voiau s'o sufoce în germenul său cu persecuție cumplită. Mare Dumnezeule ! Cum era posibil că n'a pierit creștinismul, când s'au infuriat în contra lui niște vifore colosale, îndată la începutul său ? ! Abia vestesc apostolii numele lui Iisus Christos, momentan îi citează pe dânsii să-și dea socoteală în fața sinedriului, îi închide în temniță, îi tratează brutal. Decapitează pe Iacov, ucid cu pietre pe Arhidiaconul Ștefan. Și această persecuție, sub care suspinau apostolii și credincioșii lui Christos, era numai piatra rea a furtunii ce s'a iscat asupra creștinismului peste întreg pământul. Pretutindeni se proclamă staturiu, stare de asediu, tribunal penal și tot imperiul roman ascute sabie contra creștinilor. Aceștia n'au deja nicătreă vreun adăpost ferit, refugiu sigur, căci iudeii și păgânii se infuriu contra lor în tot locul. Temniță, exilare, rechiziție de averi — e numai vis ! și mic început al supliciilor enome și oribile ce se rezervă pe seama creștinilor. Sabie, pumnal, armă, cruce, foc, apă, colții fiarelor sălbatice sunt unelte de extirpare pentru creștinii. Și se comite tot sacrilegiul ce poate să-l inventeze furia iadului conexată cu cruzimea bestială umană. Nu există nicio considerație cu referență la rang și naștere sau virtute recunoscută. Nu se manifestă nicio indulgență față de copiii inocenți, bătrânii onești, fecioarele debile. Se strivesc toate sentimentele nobile, fireșii. Păgânul denunță la tribunal pe amicul său creștin ; tatăl păgân pe fiul său creștin ; fiul păgân pe tatăl său creștin ; bărbatul pă-

gân pe soția sa creștină și invers. Supliciu aplicat unui creștin este cea mai amuzantă distracție ce autoritatea publică romană poate oferi plebeilor în circ sau în amfiteatru.

Creștinii însă, o, cu ce paciență cuvioasă rabdă toate torturile ! Și nu numai că ei nu blestemă și nu condamnă pe călăii lor, ci-i binecuvintează și se roagă pentru ei ! Pacea sacră domină în inima lor, o minunată bucurie cerească lucește pe fața lor și cântarea mângâierii divine se aude răsunând din gura lor ! Fără pauză se poate auzi dela creștinii martiri, chiar și între cele mai mari cazne, lauda lui Dumnezeu-Tatăl, preamărirea lui Dumnezeu-Fiul și binecuvântarea lui Dumnezeu-Duhul Sfânt. Iar păgânii prezenți la execuție știu că au murit creștinii martiri numai atunci, când numele Sfintei Treime nu se aude mai mult pronunțat curajos de dânsii.

Omul crede că o persecuție generală și teribilă, ce a dăinuit peste trei secole, a stârpiit creștinismul. Chiar nu. Ba avusese consecvență contrară ! Deoarece, creștinii, cu cât s'au persecutat mai sever, cu atât s'au înmulțit mai bine. Sângele scurs al câte unui creștin martir a devenit germen așa de fertil, încât din acela au răsărit alte mii. S'a întâmplat frecvent că păgânii prezenți la execuție, mirându-se de bravura și cereasca îndelungrăbdare a martirului creștin, în fine au exclamat : „*Creștini suntem și noi !*” Apoi s'au predat judecătorilor ca să moară cu similar supliciu. Ba fost-au și călăi, cari după ce au executat un creștin, înșiși au întins benevol grumazul lor ca să se omoare prin alte mâini... Așa fiind, pe lângă toată furia tiranilor, milioane de creștini au mărturisit pe Domnul Iisus de Dumnezeu adevărat și cu sângele lor au pecetluit mărturisirea credinței lor, că doctrina evanghelică a Nazariteanului Iisus și propagată de pescarii Galileieni este credință adevărată, învățatură dumnezeiească...

Patriciani și plebei, nobili și proletari, erudiți și ignoranți, opulenți și săraci, presbiteri, magistrați și funcționari păgâni, împărați și regi se supun în fine creștinismului, acelei religii, care : vestește un Dumnezeu răstignit ; pronunță sentință de condamnare asupra perversității ; amenință cu eterna văpaie a iadului ; ordonă înfrânare simjurilor ; recomandă schinguirea corpului ; pretinde disprețul lumii infame ; se numește pe sine — una, sfântă, sobornicească, apostolică, cristocratică, infailibilă și singură mântuitoare ; reclamă să se dea prudența prizonieră credinței ; să se iubească încă și piznașul, adversarul, inamicul ; îndeamnă la penitență ; propagă doctrine ce nu le poate concepe nicio înțelepciune omenească. Totuși religia aceasta au acceptat-o, s'au supus creștinismului și umilindu-și mândra cuminenție umană — au crezut ! Toată colosala și puternica lume păgână se distruge înaintea doctrinei celor doisprezece pescari, toți se prosternă și adoară pe Cel răstignit, căci Domnul Iisus Christos e mărturisit de Dumnezeu adevărat, iar Crucea Lui se înalță în toată lumea.

Ei bine ! Aceasta numai atotputernica Dumnezeire, numai religia Dumnezeu-Omului Iisus Christos a putut-o face ; aceasta numai puterea Duhului Sfânt a putut-o exopera ; aceasta cu adevărat este capodopera Dumnezeului întreit în persoană. Și numai această religie, respective numai Biserica lui Christos poate fi : una, sfântă, ecumenică, apostolică, cristocratică, infailibilă și singură mântuitoarea religie !

Școala duminicală :**Pregătirea Prefamiliară**

de Pr. C. Turicu

Dorind să se statornicească „rubrica tinerimei”, vom continua sugestiile privitoare la pastorația tineretului absolvent al școalei primare, respectiv supraprimary.

Două sunt felurile cari reclamă o pregătire a tineretului nostru: *milităria*, pentru băieți, și *familia*, pentru fete. Cea dintâi trebuie să dea bărbați *ordonați și disciplinați*, iar cea de a doua femei *lubtoare și harnice*. Se vor urmări astfel însușirile virtuților: ordine și disciplină, de o parte, dragoste și hărnicie, de altă parte. Raporturile păstorului suflătesc tața de Pregătirea premilitară sunt stabilite prin Regulamentul afliator la d-nii comandânți ai subcentrelor de instrucție. Această activitate pastorală nu mai necesită nici un fel de îndrumare specială. Zelul fiecărui preot și tactul pastoral asigură rezultatele bine-făcătoare.

Mai grea este rezolvirea problemei așa zisei Pregătiri prefamilare. Aici se găsește preotul pe un teren de tot *nelucrat*, până în prezent. Au fost și în trecut parohii, unde *s'a făcut ceva* și în această direcție. Pentru viitor, trebuie să se porceadă *sistematic și unitar*.

De data aceasta, ne vom mîrgini la *punerea temeliei* acestei Școale duminicale, în vederea pregătirii tineretului pentru familie. Vom vorbi despre *auditorii* acestei școale, *locul și timpul* unde și când să se țină.

Auditorii sunt cunoscuți de pe băncile școalei. Calihetul le cunoaște sufletul și capacitatea de muncă. Acolo unde pe băncile școalei s'a înghițat vreun *amsamblu coral*, s'a statornicit atunci și omogenitatea câmpului de acțiune. Preotul n'are decât să-i *convoace la o consfățuire* și să le indice locul și timpul tinerii școalei duminicale. Locul nu poate fi altul decât sf. *biserica*, iar timpul *cel mai potrivit este Postul cel mare*, cu vremea rezervată altădată pentru „horă” sau „joc”, iar de data aceasta pentru a sluji Domnului.

Vecernia și Pavecernița mică din duminicile Postului celui mare, cu *ectenile, psalmii, rugăciunile și cântările* lor ușoare, constituiesc începuturile școalei duminicale. La aceste slujbe trebuie să *obligăm* tinerii de ambe sexe; *să dea unison răspunsurile*, să citească psalmii și rugăciunile și să *cânte* stihurile glasurilor. Afât se cere deocamdată la organizarea acestei școale, în vederea pregătirii membrilor ei pentru viața familiară. Să se facă din membrii ei, în primul rând, o *familie mare*, cu dragoste de Biserică, conlucrând la slujbele divine cu toții: băieți și fete.

Etapa a doua a acestei pregătiri prefamilare se va face apoi prin *conferințe și șezători religioase*, ținute după terminarea Vecerniei resp. Pavecerniței mici, trecând cu toții în sala Casei Culturale, ori într-o sală de învățământ, unde în cadrul *unui program* susținut de membri, părintele ori *maica preoteasă* va ține câte-o *dizertație*, cu subiectele: Familia ca și temelie a statului. Dragostea de mamă și de copii. Tata și truda lui. Hărnicia și lenea. Cumpătarea și luxul. Puterea unei familii. Stingerea altei familii etc. etc. Teme ce vor fi prelucrate pentru viitor în schițe. *Deocamdată să folosim acest sfânt Post al Invierii din anul 1938 pentru punerea temeliei* acestei școale duminicale.

Cafihetii, cari în trecut nu și-au format nici un

fel de organism în această direcție, să *inceapă* această școală cu elevii și elevele cursului supraprimary. Cu ei va *continua în viitor* această ramură binecuvântată de pastorație.

Despre ce să predicăm ?

20 Martie. Duminica II-a din postul mare. (Marcu II. 1-12) În sfânta evanghelie de azi ni se descoperă două lucruri potrivnice. De o parte marea și neclintita credință a slăbănogului și tuturor — celor ce ca și dânsul — așteptau alinarea suferințelor dela Iisus Mântuitorul, de altă parte răutatea fără de margini a farizeilor, cari cu nespuse invidie se sbăteau pe toate căile, să afle ceva rău în bunătatea lui Iisus, să dea o înfățișare falsă faptelor lui minunate și nemărginitei sale îndurări.

Vedem încă, din cuprinsul evangheliei de azi, că boala suflătescă a slăbănogului — păcatul — era mai grea decât neputința trupezască; pentru aceea Mântuitorul îl vindecă de aceea mai întâi, lertându-i păcatele. (Ioan 5. 1-15).

Sănătatea trupului fără curăția sufletului nu este de nici un folos și foarte mult greșesc aceia cari aleargă și se trudesesc numai pentru vindecarea neputințelor trupului, iar când e vorba de boala sufletului, aceasta nu o iau în seamă. Aceștia nu caută să-și dea seama, că atunci când sufletul este bolnav și cufundat în rele, toate bunurile trupezști sunt spre răul celui ce le are. (Eclesiast 5. 12-13. Iov 10. 20-23).

O boală și neputința trupezască, chiar nevindecabilă, are totuși sfârșit cu încetarea vieții trupului. Nu totașa boala sufletului, încărcat de păcate. Păcatul ne pregătește o suferință care nu va avea sfârșit.

Cuvine-se dar, să prețuim după justa lui valoare sufletul nostru, ferindu-ne de păcat (Mat. 16. 26) Dacă totuși observăm că el s'a bolnăvit, să alergăm de grabă la doctorul sufletesc, cu nădejdea și credința slăbănogului, acolo vom afla leacul potrivit pentru redobândirea sănătății și curăției și ne vom însănătoși definitiv, dacă vom urma prescripțiile doctorului sufletesc și vom folosi medicamentul cu toată severitatea.

Acum în post este — mai ales — timpul bineprimit să alergăm la doctorii noștri cei sufletesci să scoatem sufletele noastre din boala cea grea a păcatelor ce ne apasă. (II. Corint. 6. 2).

Patru erau ceie au dus pe slăbănogul din evanghelie, la picioarele lui Iisus. Să luăm și noi patru tovarăși cari să ne însoțească în lupta Mântuitorului când îngenunchiem sub epitrahă și anume: 1. Cerșetărea conștiinței. 2. Părerea de rău pentru sufletul robit de păcat. 3. Mărturisirea sinceră sau sinceritatea mărturisirii tuturor faradelegilor noastre și 4. Hotărârea neclintită de a nu mai cădea iarăși în robia păcatului.

Aceasta este calea pe care apucând, chiar de am fi cuprinși de cele mai grele boli trupezști, chiar de am fi muri sub povara lor, va fi totuși viu sufletul nostru (Ioan 8. 51) Astfel vom muri în păcatele noastre. (Ioan 8. 24).

Intrebări și mici răspunsuri

7) *Care e rânduiala la sfințirea unui nou cimitir ?*

(Pr. I Sc. G.)

Răspuns: Actul sfințirii noului cimitir, care-i destinat pentru creștini răposați ca loc de odihnă până la a doua venire a Domnului, e de atribuția chiriarhului (sau

a delegatului său), întocmai cum și sfînjirea antimisului și a bisericii pentru credincioșii în viață, este un act rezervat, episcopesc. De aceea, din molitvenicele noastre, pentru preoți de rînd, lipsește rînduiala sfînjirii cimitirului.

Se vede, că însăși „rînduiala“ o comunică înșiși Chiriarhii, deodată cu autorizația ce o dau celor ce au să săvârșească acel act. În „Liturgica“ de I. Stefanelli și în cea de Prof. Dr. T. Tarnavski se arată mai deaproape rînduiala, nu însă și textul ei, ceea ce ar trebui fixat de către Sf. Sinod însuși, ca să avem și în aceasta prîvință un lucru în regulă. Deci fiind vorba de sfînjirea nouilor cimiterii să se ceară Chiriarhului binecuvîntare și delegația cuiva, dimpreună cu indicațiile de ritual.

Cronică

„Dumineca Ortodoxiei“, din acest an, își are la noi și o semnificație specială. În împrejurări normale, cu asemenea prilej, Biserica ortodoxă de pretulindeni prăznuia, de peste o mie de ani, în fiecare Duminecă dintâi a Postului sfintei Invieri, o mare biruință a Dreptei credințe, după aspre frămîntări iconoclaste de peste un veac, cari precedaseră anul 842

De data aceasta, — pe lângă comemorarea rituală și pe lângă acțiunile de propagandă religioasă, înjghebate de o vreme încoaci cu asemenea prilej, — serbarea „Duminecii Ortodoxiei“, cum spuneam, a câștigat, pentru moment, o semnificație specială. Și anume: din ordinul Sfîntului Sinod și după indicațiile patriarhale, pe cari le publicăm la locul lor, se vor da, obștei creștinești, îndemnuri la liniște, pace, bună frățietate și se vor face rugăciuni de deslegare, cu puterea Sfîntului Sinod, a jurămintelor învrăjbitoare de neam și stricătoare de țară.

În prîvința aceasta, hotărîrea Sfîntului Sinod și Pastorală patriarhală, sosite la eparhie, au fost distribuite la vreme, P. Cucernicilor protopopi, întruniți aici pentru depunerea jurămîntului pe Noua Constituție. Iar Comunicatul oficial în cauză, cu No. 1852/938, al P. Sf. Sale Părintelui episcop, a fost anexat numărului nostru trecut, și-l reproducem acum și în corpul organului eparhial, deodată cu măsurile dela Sf. Sinod.

De data aceasta, „Dumineca Ortodoxiei“, în țara noastră, va avea și semnificația unui corectiv duhovnicesc, aplicat la timp suprem unor rălăciri și vrajbe din viața noastră socială, — semnificație care — să o nădăjduim dela Dumnezeu și dela înțelepciunea oamenilor — va servi de un început de sporirea și mai mult a prestigiului Bisericii și Credinței noastre în fața obștei creștinești și'n viața de Stat.

Cursuri țărănești religioase s'au ținut și'n anul acesta, ca și în cel trecut, la Sibiu, între 7 și 13 Februarie. Săteni de prin toate protopopiatele Arhiepiscopiei au fost încartiruiți la Academia teologică. Li s'au ținut cursuri de către profesorii dela Teologie și de cei dela Școala Normală, despre învățăturile mai principale ale Bisericii Ortodoxe și despre tot ce stă în legătură cu trecutul și cu firea neamului nostru creștin, ortodox. — Un început grăitor, laudabil și mai cu seamă necesar. (p. d.)

Liceele confesionale sunt d'ocamdată o idee, un gând viu ce străbate toată țara românească, de când Majestatea Sa Regele a avut fericita inspirație de a accentua necesitatea lor, din prilejul — menționat și de noi — al centenarului Seminarului central din București. Ideea o vedem prinsă și de alte reviste și publicații, — nu numai bisericești, cari ar părea interesante oarecum, — ci și de altele. Pentru că, într'adevăr e vorba de un mare adevăr și de un suprem interes vital românesc: Școlile secundare de azi, suptăncărcate la materiile laice și cu o religiozitate redusă în partea învățămîntului religios, nu corespund deplin interesului de a crea elemente bine echilibrate în cele sufletești.

Biserica ardeleană a avut, în trecut, câteva licee, — puține — dar cu mari foloase naționale și culturale. De sine înțeles: de ce, printr'o experiență dublă — a marilor servicii bune, ce ni-au făcut acestea, adineaori, și tot așa a marilor insuficiente de azi — apreciem *lozincă regală* și dorim s'o vedem realizată și la noi. La noi, în Arad chiar, unde aveam, până acum douăzeci de ani, o școală secundară, eparhială, de fete, și avem azi, un prisos de eleve, cari nu toate aspiră să se pregătească de vre-o carieră.

Rouge-ul — afurisitul mijloc cosmetic care pocește, în zilele noastre, atâtea fețe femeiești — a fost obiectul unei dispoziții din partea Ministerului Educației naționale, care l-a interzis profesoarelor. E o dispoziție cât se poate de fericită, din punct de vedere educativ și social. Fetele noastre trebuie să vază în profesoarele lor, tipul modestiei și sincerității, pecând sulemenelile și atîta artă decorativă, d'atîtea feluri, — puse pe obrazele persoanelor didactice, ca și îmbrăcămîntea prea puțin modestă, în raport cu elevele ținute spre regim de costum aproape călugăresc — sunt negația unei bune educații.

Când va veni la rînd, Domnule Ministru al Educației naționale, măsura, așa de justificată și în această prîvință? Căci, catedra în slujba educației naționale, aproape egaleză altarul duhovnicesc.

Începutul e bine pus! Deci nădăjduim.

Episcopul de Birmingham a cerut guvernului britanic, într'o cuvîntare, introducerea *sterilizării* în Anglia, pe motivul, că în Anglia sunt foarte mulți dezzechilibrați, cari fac să sporească simțitor criminalitatea. „Copiii — zice episcopul — se nasc cu defecte, cari nu pot fi înlăturate și cari nu contribuie, în nici un caz, la propășirea națiunii engleze. De aceea trebuie să se recurgă la ajutorul științei, spre a corecta greșelile naturii“. (V. Cronică Romanului No. 1 a. c.) Nu e o dorință creștinească și cu atît mai puțin demnă de gândul și de buzele unui episcop creștin. (p. d.)

Bibliografii

Camille Flamarion: Dumnezeu în Natură, trad. de arh. *Irtneu Mihălcescu-Târgovișteanu* și *Pr. V. Nicolcsca*, operă aleasă, pe care am anunțat o anul trecut (pag. 176), a ieșit în o nouă ediție, dovadă că traducătorii au săvârșit un lucru foarte bun.

Atragem din nou atenția asupra ei. Are 472 pagini, în preț de 100 Lei. Se poate procura dela Librăria eparhială de aici.

Pr. Ioan Muntiu: Satul meu, monografia comunei Cărpiniș. Sibiu 1937. Are 159 pag. cu 17 ilustrații. Prețul Lei: 60. E o bună monografie a unei comune din jud. Sibiu, dintr'un mediu pestrizat cu Sași, dela cari Românii au suferit multe neajunsuri. Înălțează istoria, din mai multe puncte de vedere, a comunei și poporului, iar în partea a doua tratează despre viața sufletească: religie, folclor. Are însemnări din războiul mondial și cuvântări ocazionale. „Telegraful român” a avut cuvinte frumoase despre această lucrare. Și nouă ne cade bine să spunem cuvânt despre această pildă de activitate, a preoșilor, pe care am dorit-o cât mai generalizată.

Informațiuni

Jurământul pe Noua Constituție, a început să fie luat și slugitorilor bisericesti de toate categoriile, alături de ceilalți funcționari publici. În 3 Martie anume, a fost luat jurământul Consilierilor și funcționarilor eparhiali din centru. Iar, în 5 Martie s'au prezentat, în centru, în acelaș scop, P. Cucernicii protopopi, cari, după prestarea jurământului, au primit îndrumările necesare în aceasta cauză precum și cu privire la cele de făcut în „Duminica Ortodoxiei”.

60 părechi de concubini au fost cununate, în comuna *Falnic*, în zilele trecute, sub sugestia vremurilor nouă și după sfaturilor C. Sale Păr. Aurel Sebeșan de acolo, ajutat și de localnici. Au mai rămas încă concubini, cu anumite pedeci civile, ori canonice, sau de ordin material. Bine ar fi, dacă în toate comunele noastre s'ar lucra stăruiitor, în acelaș senz, ca să se spele, cât mai de grabă, aceasta rușine a satelor noastre, pentru a se reveni la viața creștinească de mai înainte vreme.

Biroului electoral eparhial din eparhia Aradului, și-a ținut la 3 Martie a. c. ședința obligată, în legătură cu candidările de membri-clerici în adunarea eparhială. Cu acel prilej, cenzurându-se cererile și anexele lor, s'au constatat, că toate sunt în conformitate cu dispozițiile regulamentare. Prin urmare Biroul electoral eparhial declară de candidați pentru circumscripțiile electorale:

1. Arad, dr. Gheorghe Ciuhandu, cons. ref. eparhial.
2. Pecica, Traian Vășan protopop.
3. Curtici, Mihai Păcățian consilier referent eparhia'.
4. Ch'șineu, Petru Marșieu protopop.
5. Șiria, Aurel Adamoviciu protopop.
6. Ineu, Mihaiu Cosma protopop.
7. Cermel, Ioan Georgea revizor eparhial.
8. Buteni, Ștefan Lungu protopop.
9. Sebiș, dr. Iustin I. Suci profesor.
10. Gurahonț, Constantin Lazar protopop.
11. Hălmațiu, dr. Nicolae Popoviciu profesor.
12. Radna, Procopie Givulescu protopop.

13. Lipova, Traian Cibian protopop.
14. Birchiș, dr. Teodor Botiș rectoral Academ. teol.
15. Belinț, Iosif Goanță protopop.
16. Balinț, Ioan Trifu, protopop.
17. Timișoara, dr. Patrichie Țucra protopop.
18. Vinga, Sava Tr. Seculin cons. ref. eparhia'.
19. B. Comloș, dr. Ștefan Cioroian protopop.
20. Sarcia, Gherasim Andru protopop.

Biroul electoral eparhial se va ocupa în curând și de candidările la locurile pentru mireni.

Biserica noastră din Dorgoș a primit, sub regimul trecut, din partea județului Timiș-Torontal, prin bunavoința prefectului de atunci, d. *Dr. Antoniu Bogdan*, un frumos ajutor de 15 000 Lei, pe care-l înregistrăm și noi cu multă plăcere.

No. 1852/1938.

Comunicat

În conformitate cu adresa Președinției Consiliului de Miniștri Nr. 443/1938 dispunem următoarele, spre strictă conformare:

1. În Duminica zilei de **13 Martie** anul acesta, în toate bisericile se va săvârși o slujbă religioasă solemnă, în care să se rostescă ectenii și rugăciuni întru propovăduirea festivă a virtuților creștinești și cetățenești, pentru liniște și pace în suflete, pentru înfrățire și unire în viața obștească.

2. Se va citi în timpul său după săvârșirea serviciului religios:

a) O rugăciune pentru pacea și buna înțelegere dintre oameni, pentru iubirea creștinească, pentru credință față de Patrie și Tron.

b) O rugăciune de deslegare generală a oricăror jurăminte de legământ și credință, pe cari fiii credincioși ai bisericilor le vor fi făcut în afară de legiuitele jurăminte pentru o credincioasă și cinstită îndeplinire a datoriei în serviciu rămânând, pe lângă aceste jurăminte legiuite, un singur jurământ de credință și legământ către Rege și Patrie.

Așteptăm dela Sf. Ta o cât mai mare stăruință pentru rânduirea și buna reușită a acestei serbări menite să îndeplinească o înaltă și necesară misiune bisericască și religioasă, în interesul liniștei și al păcii generale din țară, ca să dea tuturor cetățenilor puțința unei munci productive pentru binele obștesc și pentru proșirea Patriei comune.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 1 Martie 1938.

† ANDREI
Episcop